

Copyright © by Milan Jovanović, 2008
Copyright © za srpsko izdanje Alnari d.o.o. 2008

ISBN 978-86-7710-319-4

Milan Jovanović

STRONGMEN

alnari
PUBLISHING

Beograd, 2008.

Napomena izdavača

Izdavač se nada da je većina stvari u ovoj knjizi izmišljena. Ako nije tako, onda to pada na teret autora.

*Upozorenje!

Ovo je radio uvežbani profesionalac u strogo kontrolisanim uslovima, stoga se ne preporučuje da pokušavate i sami to da izvedete.

Dvadeset godina posle smrti

Bilo je to vreme oko Nove godine. Neka suvomrazica. Bili smo mladi, golobrađi klinci. Nijedan od nas nije imao položen vozački ispit. Svuda smo išli pešice. Živeli smo u istom kraju, išli u iste škole, krali šljive iz istog dvorišta, zaljublivali se u iste cure... Čak smo i rođeni istog dana. Imali smo zajedničko još nešto veoma bitno. Obojica smo do ušiju bili zaljubljeni u košarku. Igrali smo na istoj poziciji u juniorskom timu KK Studen i priželjkivali da se bogato udamo u prvom timu.

On je umeo da sluša trenera, umeo je da ne „solira“ i da doda loptu, bio je timski igrač. Ja nisam. On je bio

nekako dečje naivan, iskren, neiskvaren. Ja nisam. On je lako sklapao prijateljstva, osmehivao se dosadnim konverzacijama, umeo da saslušati. Ja nisam. On je umeo da se beskrajno šarmantno udvara, da se zaljubi, da pati. Ja nisam.

Ja sam na košarci stalno težio samoisticanju, rado-vao sam se novinskim člancima koji me hvale, čak i ako ekipa izgubi. On nije. Ja sam umeo da otkrijem laž, pokvarenost, umeo sam da se odbranim. On nije. Ja sam kažnjavao licemerje, prevaru, umeo sam i da se pobijem. On nije. Ja sam se odlično snalazio u komplikovanim situacijama, očekujući sve od svakoga. On nije.

Nismo se mnogo družili. Koliko god je izgledalo, zbog rivaliteta, da se izbegavamo, toliko su nas neumoljivo vezivale naše sličnosti i razlike. Imali smo zajedničko društvo, u kome je on bio upadljivo omiljen i važio za iskrenog prijatelja. Čak su ga i curice volele zbog one njegove blentave dečjačke face i naivnosti. Bio je prilično naočit momak. Pamtim i njegov iskren osmeh. Naravno, obojica smo bili nevini u svojih šesnaest godina. Mene je to strahovito žuljalo, a on je ležerno nosio breme nabujalih hormona.

Sećam se da je tog 3. januara 1987. godine, on imao prvi sastanak. Ja sam se pretvarao da sam se obradovao kada sam čuo za to. Trudio sam se da nimalo ne pokažem ljubomoru. Njegova taktika „udaranja čežnje“

curama funkcionisala je odlično. Nije mi bilo jasno kako može da glumi nezainteresovanost kad je ona tu i želi ga. Zvala se Violeta i imala je neko zvučno austro-ugarsko prezime. Bila je godinu dana starija od nas. Ne moram ni da kažem da je bila najbolja riba u gimnaziji „Svetozar Marković“, poznatijoj kao „Grobarska“, jer se nalazila pored starog gradskog groblja. Ta škola je uvek imala neke cure jakih ličnosti, koje su, kao odbegle zavodnice iz ruskih romana, urezivale svoje biografije u „Vodič za ogovaranje za početnike“. U zakazano vreme našli su se ispred diskoteke „Muzički klub '81“ u sali mesne zajednice „Josip Kolumbo“. Ona je blistala kako samo „grobarke“ umeju. On je prvi put zalizao kosu čičkovim uljem. Nagore, da izgleda starije. Pokojni Siki Karatista, zakon i red u klubu, pušta preko reda mladu košarkašku nadu i njegovu Anu Karenjinu. Posle prolaska „kontrolnog punkta Siki“, na ulazu u jedini disko-klub u Nišu u to vreme, tada sam se osećao kao na kanskom crvenom tepihu. Siki je bio „no passaran“ za mnoge. I ja sam ostao da čekam.

Znam da nisu imali para za piće i prestižnu poziciju za šankom. Nije ni bilo potrebe da poziraju. Lepo su izgledali i bili dovoljni jedno drugom. Razmenjivali su značajne poglede i stidljive osmehe dok su pokušavali da uhvate ritam „Money for nothing“. Ali su se lepo proveli igrajući. Oko dvadeset tri časa, zna se, počeo je sentiš. Njegov prvi sentiš. Stiskavac, kako su ga zvali njegov

i moj ćale. Imali su još pola sata plesa, jer Violeta u ponoć mora da bude u svojoj devojačkoj sobi. U to vreme, poštene cure nisu ostajale u provodu posle ponoći.

Pošli su ka izlazu iz diskoteke. On je džentlmenski išao ispred nje, da je poštedi probijanja kroz gužvu. U momentu kada je njena ruka uhvatila njegovu, osetio je trnce po celom telu. Prvo držanje za ruke. Hoda kao opijen, sa Amorovom strelom zabodenom u grudi. Bože, kako je to lepo.

Omanji momak u mantilu, stariji od nas nekih 5-6 godina, nežno ga, gotovo kao u šali, hvata za uvo.

„Je li, mali, što ti toliko talasaš? Što me gaziš?“ pita Pigmejac osokoljen prisustvom četvorice drugara, koji pritajeni u gužvi čekaju žrtvu za to veče.

„Izvini, gužva je.“ Odgovara on, i ne sluteći upada u zamku.

Ja ispred diskoteke osećam da nešto nije u redu. Varam Sikija na fintu i provlačim se iza njegovih leđa. Kao omađijan idem ka plesnom podijumu. Pristižem u momentu kada su već počele da sevaju pesnice. Njih četvorica ga biju, onako iz čista mira, sporta radi. Možda im i smeta što se drznuo da izađe sa neosvojivom ribom. Ja se kao u snu probijam kroz gužvu. Noge od olova tapkaju u mestu. Ruke mi kratke. Zamahujem i promašujem. Nekako uspevam da nabodem jednog, čini mi se najvećeg. Pljušte pesnice po nama. On se ne brani, nije

to njegov stil. Ja udaram, ali sve slabije i ređe. Od udaraca sve slabije vidim, a i ošamućen sam. U jednom trenutku padamo obojica u pregradni zid od punog stakla. Pod našom težinom staklo se lomi. Magični trenutak kada vidimo svoje vene i tetive prerezane kao na času anatomije, a onda počinje da šiklja krv iz masivnih krvnih sudova. Obojica ležimo bespomoćno krvareći. Gledam kako se moja i njegova krv polako spajaju i prave džinovsku lokvu na podu. Ne osećam bol. Samo sam iznenađen tamnocrvenom bojom krvi. Počinje da mi biva hladno. Vidim ga ubledelog kako mi namiguje i kaže:

„Biće sve u redu. Ne brini.“

Čujem ga, dalje, kako unezverenom Sikiju daje instrukcije kako da podveže naše ruke i spreči ubrzano krvarenje. Prepoznajem školsko gradivo iz prve pomoć. Krv iz povređenog nosa sliva mi se u grlo. Kašljem i tresem se od hladnoće. Pisma „Everybody wants to rule the world“ polako me uspavljuje.

Kašljem i dalje. Osećam hladnoću i neki dim. Nalazim se u vozu i čini mi se da je dim od lokomotive. Mehanizam za zatvaranje prozora je pokvaren pa ulaze hladnoća i dim. Mrak je. Putujemo negde. Nema nikakvog svetla. Po zvuku osećam da voz ulazi u tunel. Stalno probam da zatvorim prozor. Mnogo mi je

hladno, tresem se. Čujem metalno zveketanje. Čujem nekog kako kaže:

„Jak je on, izdržaće...“

Ležim na dušek u Bečićima. Trebalo je da ponesem naočari za sunce, smeta mi svetlo. Talasi ljuljaju i dušek i mene. Vreme je da izađem iz vode, hladno mi je, ali mi prija ljuljanje. Glava mi se ljulja levo-desno, levo-desno...

„Milane, probudi se! Probudi se... Evo ga, budi se!“

Dok mi se glava pomera levo-desno, kroz poluotvorene kapke vidim belo. Beli mantil zamahuje i zamahuje. Pitam se šta li radi. Ponovo dremam. Majka me budi za školu, a napolju je tako hladno. Ne ustaje mi se.

„Milane, probudi se!“

Šta je sad? Ovog puta otvaram oči malo više. Vidim isti beli mantil kako zamahuje. Osećam bol. Pljas! Pljas! Sevaju šamari.

„Što me udaraš, bre?“

„Doktore, probudio se! Doktore... Budan je!“ kaže beli mantil obraćajući se nekom.

„Dobro je, Milanče, izvukao si se. Najgore je prošlo. Sada samo da se odmoriš i bićeš dobro.“ Pojavljuje se drugi beli mantil koji se očigledno obraća meni.

„Ne, ne, ne pomeraj ruke!“ Kaže isti glas, kada sam probao da prepipam naduveno lice. Dobio sam dobre batine, čini mi se. Oko mi je otečeno, skoro da ne vidim. Osećam da mi je i usna naduvena. Teško dišem kroz nos. Drhtim od hladnoće. Kažu da sam primio devet boca krvi. Saznajem da sam čudom preživeo.

Stalno pitam i niko ne ume da mi kaže kako je on prošao. Iako smo u istoj bolnici, nijednom ga nisam sreo šetajući kroz hodnike. U policijskom izveštaju spominjalo se samo moje ime. Njega nije bilo. Nečujno je nestao iz naših života.

Maja meseca 1987. umesto njega spavao sam sa Violetom. Septembra 1987. ušao sam u prvi tim na njegovo mesto. 1998. diplomirao sam na fakultetu koji je on želio da upiše. Sećam se, dvoumio se da li da studira ili da bude pisac. Oduvek je maštao da bude pisac ali nije hteo da izneveri porodičnu tradiciju doktora nauka.

Vremenom, niko ga nije spominjao i ja sam ga skoro zaboravio. Svašta se izdešavalo u mom životu, čak sam se odselio iz mog rodnog Niša. Ovde u Majamiju me niko ne poznaje i nema ko da mi se javi na ulici. Nemam kog da sretnem. U tuđini, čovek se priseća zavičaja, detinjstva... Nedavno mi baš on pade na pamet. Nestao je iz mog života pre dvadeset godina...

...I nedavno sam ga sreo. Nije se mnogo promenio. Samo se, kao i uvek, nonšalantno pojavio, niotkuda.

Delimično sam mu zaboravio lik, ali lako prepoznajem taj osmeh. Razmenjujemo par rečenica. I on je u Majamiju. Ima dva sina.

Počinjem redovno da ga srećem u teretani, u saobraćaju, kad idem da pokupim Jocu iz škole, kad se igram sa malim Ivanom... Reč po reč, mic po mic, počeli smo često da se viđamo. Svakog jutra kad se brijem on mi pravi društvo. Zajedno pravimo planove, kao da se nismo ni rastajali. On me nagovorio da počnem da pišem.

Tog 3. januara 1987. godine, samo tridesetak dana pred moj sedamnaesti rođendan, napadnut sam bez povoda u diskoteci „Muzički klub ’81“. U tuči sam gurnut u pregradni stakleni zid koji nije izdržao. Debelo staklo iskasapilo mi je obe ruke, a obilno krvarenje izazvalo je višeminutni prestanak funkcije rada srca, takozvanu „kliničku smrt“. I pored crne prognoze da nikada neću moći da se bavim sportom, ja se evo već dvadeset godina uspešno oporavljam. Jedan deo moje ličnosti zauvek je nestao tog januara, pre dvadeset godina.

„Ako u prvih pet sekundi ne ukapiraš ko je hrana – ti si!“

Viktor

Oliver i Viktor. Dva muška imena. Možda ne toliko „muška“ kao Milutin, Ognjen ili Uroš, ali i ipak muška. OK, nisu baš srpska. Pa dobro, ima i takvih imena, doduše kod nas u manjini. Meni su ta dva imena snažno obeležila početak bavljenja sportom snage.

Nekada tamo, bio sam mlad talentovan košarkaš, pomalo opterećen svojom reputacijom najboljeg strelca Srpske lige. Inspirisan zalutalim video-kasetama sa snimcima NBA utakmica, težeći da na svakoj utakmici ubeležim trideset i više poena, nisam uviđao svoj sebičluk u igri. Kažu da sam bio još bolji kada sam po-

čeo da se bavim odbranom, počeo da dodajem loptu sa-igračima i prestao da „soliram“.

Tada, u punoj košarkaškoj snazi, nije mi padalo na pamet da ću nekada prestati da ubacujem narandžastu loptu u koš na više desetina različitih načina. Čak ni kad sam ušao u zrele košarkaške godine nisam imao rezervni plan šta ću da radim kada prestanem da se aktivno bavim košarkom. Možda pasivno? Da se rekreativno bavim košarkom? To nije bio dobar plan. Ja sam vaspitavan u duhu takmičarskog sporta i košarka mi je bila neophodna doza. I onda je usledila za mnoge neshvatljiva transformacija u mom sportskom životu. Od Milana Košarkaša postao sam Strongmen.

Pod uticajem američke profesionalne košarke počeo sam da uz redovne košarkaške treninge posećujem i teretanu, kao dodatni trening. U početku sam radio bodibilding i oblikovao mišiće prateći svoj minuli rad u ogledalu. Vrlo brzo sam se preorijentisao na pauerlifting, sport koji je ultimativni test snage. Snaga nogu – čučanj; snaga ruku, ramenog pojasa i grudi – benč pres; snaga leđa i stiska šake – mrtvo dizanje. Cela priča mi se odmah svidela. Imala je šmek i snagu, i što je bilo najvažnije, mogao sam da pratim svoj napredak kroz brojke.

Na samom početku svoje karijere nisam pokazivao neku posebnu snagu i nadarenost za sport snage. Za

sportistu od 105 kg, rezultati su mi bili prosečni u dve od tri discipline. Ali zato sam na čučnju bio izrazito dobar za početnika, i na prvom treningu uspeo da čučnem i ustanem sa 185 kg. Malo je reći da sam bio impresioniran svojim novootkrivenim talentom i najjačim čučnjem u teretani. Iz tog raspoloženja nije mi bilo teško da maštam o takmičenju.

Za početak bavljenja tegovima kao takmičarskim sportom, kriv je izvesni Oliver Nektarijević. Jednog dana sam na drugom Dnevniku RTS-a ulovio deo izveštaja sa prvenstva Jugoslavije u pauerliftingu. Frapantna slika trajno mi se urezala u sećanje. Ogromni tipovi opakog izgleda takmiče se u dizanju tegova na način koji nisam viđao do tada. Takmiče se u čučanju sa tegom, rade benč pres, podižu teg mrtvim dizanjem. Od svih tih kolosa samo jednog sam odmah zapamtio. Oliver Nektarijević nadmoćno je pobedio na, ne znam kom po redu, prvenstvu Jugoslavije. Prima pehare, medalje, čestitke, snimaju ga kamere, daje izjave... On je zvanično najjači u našoj zemlji. Liii – što bi rekli mi Nišlije.

Oliver, momak od 124 kg, jeste car teške kategorije u kojoj se takmiče snagatori teži od 110 a manji od 125 kilograma. S druge strane, ja sam sa košarkaške težine od 105 kg uspeo da za 7-8 meseci predanog treninga nabubrim do 113 kg. Sada imam 145 kg skoro čiste mišićne mase i pomalo mi je smešan osećaj iz tog vremena kada sam sebe smatrao strašno velikim i jakim. Taj

„ogroman“ prirast snage i telesne težine svrstao me je u Oliverovu kategoriju gde je definisan pobednik. Bez obzira na to što se spremam misleći na samo dve medalje, jer je zlatna zauzeta, na treninzima sam bio sve fokusiraniji. Kako se bližio sam datum takmičenja, postajao sam svesniji da svoju dozu dobijam kroz sport koji nije košarka.

Kako se približavao datum samog takmičenja, bivao sam sve fokusiraniji. Totalno novi osećaj da sam toliko usredsređen na moj novi sport. Dan pre samog takmičenja počinju stomachne tegobe na nervnoj bazi. Idem često u toalet. Ne jede mi se. I ne obraćam pažnju, jer je sutra dan D.

Takmičenje se održava u mom rodnom Nišu, u domu kulture mesne zajednice Medijana. U gradu u kome je pre sedamnaest vekova rođen Konstantin Veliki, prvi svetski vladar koji je kršten. Sticajem okolnosti rođen je u naselju Medijana, svega par stotina metara od bolnice gde sam ja ugledao svetlost dana. Car Konstantin podario je Nišlijama aktuelni gradski grb, Hristov monogram, sa natpisom „Sa ovim znakom pobeđuj“. Ja tek treba da se izborim za status pobednika.

Posle duge neprospavane noći, mahom provedene na WC šolji, dolazim na merenje koje je zakazano u 10 ujutru. Tada prvi put vidim kompletnu elitu pauerliftinga. Svi mi izgledaju kao titani. Ozbiljni, predodređeni, bogomdani... Olivera prvi put vidim u prostoriji

za merenje. Svi se trude da pridobiju njegovu pažnju. Rukuje se sa mnom mehanički. Skida jaknu i majicu. Merimo se samo u donjem vešu. Malo je reći da sam bio zblanut kada sam video kako izgleda Kolos sa ostrva Rodos lično. Nestvarno ogroman, sa izraženim mišićima kao superheroji iz stripova. Zapanjenost na mom licu nije niko primetio jer su svi buljili u sina božjeg. U jednom ćošku se diskretno skidam i neodlučno stajem na vagu koja mi saopštava radosnu vest. Zbog stalnog pražnjenja creva izazvanog nervozom ja sam sada težak 108 kg, i umesto u kategoriji od od 110 do 125 kg u društvu sa Oliverom i još nekolicinom jakih momaka, nastupaću u lakšoj, manje posećenoj kategoriji sa svega tri takmičara. A to znači da ako ne zajebem, a neću, imam minimum bronzanu medalju. Ni ne pokušavam da sakrijem osmeh i onako razodeven, građen kao Ljubiša Samardžić, dobijam na samopouzdanju i usudujem se da se uđem u razgovor sa Oliverom. Nakon njegove priče o ogromnim težinama koje diže na treningu, mudro prećutkujem svoje rane radove, i prikrivajući svoju košarkašku građu navlačim duksericu na sebe.

U toku samog takmičenja druga srećna okolnost podiže me za stepenicu više do srebrne medalje. Glavni favorit u mojoj kategoriji biva diskvalifikovan zbog tri neuspešna pokušaja na čučnju. Sa novim samopouzdanjem prijavljujem agresivnije težine i uz nesebičnu pomoć Fortune pobeđujem Kacigu, momka jezivog

izgleda i još gadnije „poslovne“ biografije. Zvanično postajem najjači u kategoriji 110 kg. Slikajte me, grlite me... Ništa. Džaba. Zvezda je i dalje Oliver.

Prolazi vreme, ja strpljivo treniram i bivam sve jači. U trening unosim novinu koristeći neistraženu kombinaciju američkog i ruskog metoda koja daje odlične rezultate. Pobeđujem redom na svim takmičenjima. Napokon pobeđujem i Olivera, ali još nisam zvezda teškog sporta. Sada je glavni baja bosanski Arkan, poznatiji kao Škrba Željko. Malo je bio zauzet ratovanjem i drugim kontroverznim biznisima pa je prepustio svoj presto Oliveru. Ja sam u strašnom naletu i samo je bilo pitanje vremena kada ću da nadjačam izuzetno sujetnog i opasnog Bosanca.

Uspevam i njega da pobeđujem. Postajem najbolji u zemlji. Držim sve rekorde u svim disciplinama. Sada se slikaju sa mnom. Sa mnom se rukuju. Prate me pogledom dok se šetkam po prostoriji za zagrevanje. Ja sam najjači. Ima tu jedna stvar, pomalo čudna. Oliver izvršava samoubistvo. Željko biva ubijen na spektakularan način. Kaciga, momak koji je bio drugi na mom prvom takmičenju, takođe biva ubijen. Hmmm...

Nakon zacementirane liderske pozicije u Srbiji, vrlo brzo počinje da me interesuje svetska pauerlifting scena. Internet u Srbiji je spor ali dosežan. Iščitavam stranice i stranice o pauerliftingu. Pregledavam na